

Forskrift om endring av forskrift om systemansvar i kraftsystemet

Forskriftstekst og merknader

Norges vassdrags- og energidirektorat
2004

NVE
2004 Reg. 200420616-29
A:455

Forord

NVE sendte 25.6.2004 forslag til endringer og presiseringer i forskrift om systemansvar i kraftsystemet (Fos) ut til høring.

NVE mottok tilbakemelding fra 25 høringsparter, hvorav drøyt halvparten av disse hadde konkrete merknader eller kommentarer knyttet til de foreslåtte endringene i Fos.

Endringene i forskriften er i hovedsak begrunnet ut fra den klargjøring og presisering av rammene for systemansvar og rasjonering som ble gitt i St.meld. nr. 18 (2003-2004).

NVE innfører en helt ny bestemmelse; § 22a "Svært anstrengte kraftsituasjoner". Det er foretatt mindre endringer/justeringer i §§ 4, 7, 10, 21, 22, 24 og 28.

I den nye bestemmelsen for å håndtere perioder med svært anstrengte kraftsituasjoner er det ikke gjort endringer i forhold til teksten som NVE sendte på høring. Forslag til ny forskrift om leveringskvalitet ga en utdyping av konsesjonærenes plikter knyttet til feilanalyse. Etter innspill fra høringspartene er nå alle bestemmelsene om feilanalyse samlet i Fos § 22. I de andre bestemmelsene som var på høring er det kun foretatt mindre endringer i forhold til NVEs opprinnelige høringsdokument.

Forskriften er hjemlet i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 7-1, og lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 7-6.

Endelig forskriftstekst og NVEs merknader til denne er å finne på <http://www.nve.no>.

Den nye forskriften trer i kraft 1.1.2005.

Oslo, november 2004

Agnar Aas
vassdrags- og
energidirektør

Marit Lundteigen Fossdal
avdelingsdirektør

1 Merknader til forskrift om endring av forskrift om systemansvar (Fos)

Til § 4 Prinsipper for utøvelsen av systemansvaret

Foreslått endring tas inn i forskriften. Ansvaret for frekvensreguleringen ligger fortsatt fast i Fos selv etter at § 10 utgår. Ut fra høringskommentarene ser NVE behov for at dette ansvaret tas eksplisitt inn i § 4 første ledd, bokstav a.

Til § 7 Overføringsgrenser

Tas inn i forskriften som foreslått.

Til § 10 Frekvensregulering

Bestemmelsen med frekvensens kvalitetskrav i § 10 utgår, som foreslått, og inntas i forskrift om leveringskvalitet. Se for øvrig merknad til § 4.

Til § 21 Systemvern

NVE presiserer at endringen i annet ledd ikke er en utvidelse av NVEs opprinnelige intensjon med bestemmelsen. NVE har alltid lagt til grunn at bestemmelsen skal omfatte både idriftsettelse, *aktivering eller deaktivering* av systemvern.

I systemansvarliges fylkesvise vedlegg til Fos fremgår alle praktiske og lokale forhold knyttet til utøvelsen av de enkelte bestemmelsene, bl.a. bruk av systemvern. Systemansvarlig og konsesjonærene må i disse vedleggene finne gode løsninger som sikrer en effektiv utnyttelse og drift av lokale og regionale nett. Systemansvarlig fatter vedtak om innholdet i de fylkesvise vedleggene. Spesielle forhold knyttet til systemvern, for eksempel at enkelte systemvern ikke krever en godkjennelsesprosess beskrevet i § 21 annet ledd, skal fremgå av de fylkesvise vedleggene.

Generelt vil systemvern være med på å redusere konsekvensene, og KILE-kostnadene, for en konsesjonær under en driftsforstyrrelse. Dersom bruk eller manglende bruk av systemvern fører til uheldige konsekvenser for konsesjonæren, vil systemansvarlig bli KILE-ansvarlig dersom åpenbare feilvurderinger er lagt til grunn for systemansvarliges avgjørelse. Konsesjonærenes forhold til KILE ved systemansvarliges bruk av systemvern kan også fremkomme av de fylkesvise vedleggene.

Til § 22 Feilanalyse og statistikk

NVEs endring gir en klarere definisjon av hva en feilanalyse av en driftsforstyrrelse skal inneholde og avdekke.

NVE har i tillegg tydeliggjort at systemansvarlig har en viktig rolle med å etteranalysere og kontrollere konsesjonærenes lokale feilanalyser.

NVE ser det hensiktsmessig at alle bestemmelser knyttet til feilanalyse samles i én forskrift.

NVE har sett behov for å avgrense de kravene som er gitt til feilanalyse i distribusjonsnett, slik at dette ikke overdrives i forhold til hensikten. For distribusjonsnett er kravet til feilanalyse nå betydelig redusert i forhold til den åpne rammen som allerede var gitt i Fos. Feilanalysen i distribusjonsnett skal nå kun gjøres for driftsforstyrrelser i høyspenningsnett som også medfører langvarige avbrudd (lengre enn 3 minutter).

For å kunne få et bedre statistikkgrunnlag utvider NVE perioden for lagring av registrerte feilanalyser fra 5 til 10 år. Det er viktig at også underlaget for feilanalysen lagres i tilsvarende tidsperiode. Kravet om lagring i 10 år samsvarer med krav stilt i forbindelse med avbruddsrapporteringen.

Resultatene av feilanalysene skal registreres i et registreringssystem som følger gjeldende kravspesifikasjonen for FASIT og SDI.

Det vises også til kommentarer gitt i NVEs dokument "Forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet – endelig forskriftstekst og merknader til innkommende høringskommentarer".

Til § 22a Svært anstrengt kraftsituasjon

Første ledd:

Flere høringsinstanser ønsket at prinsippet om at virkemidlene i størst mulig grad skal baseres på markedsmessige prinsipper skulle innarbeides i bestemmelsen. NVE vil påpeke at dette allerede er et generelt prinsipp, jf. § 4 første ledd bokstav d, som gjelder for alle bestemmelser i Fos, også den nye bestemmelsen i § 22a. Det vil bli en uheldig nedprioritering av dette prinsippet i forhold til de andre bestemmelsene dersom dette kun skal fremheves spesielt i forskriftsteksten til § 22a.

Enkelte høringsinstanser ønsket at bestemmelsen eksplisitt skulle inneholde en klar avgrensning om at Statnett ikke kan være tilbyder av tjenester ved bruk av markedsmessige virkemidler. NVE mener gjeldende § 4 om "Prinsipper for utøvelse av systemansvaret", sammen med den tydeliggjøringen NVE gjør i forarbeidene til denne nye bestemmelsen er tilstrekkelig. I forarbeidene heter det bl.a. at ved utviklingen av virkemidlene skal følgende forhold vektlegges; de skal i minst mulig grad endre markedets investeringsbeslutninger og produksjonsprofil, systemansvarligs nøytralitet og uavhengighet i forhold til aktørene i kraftmarkedet skal opprettholdes og de skal være implementerbare i forhold til øvrig lovverk, herunder relevant EU- lovgivning.

For at ovennevnte intensjoner i § 4, og forarbeidene til denne bestemmelsen, skal oppfylles er det naturlig at systemansvarlig i størst mulig grad har en tilretteleggerrolle ved å gjøre nødvendige forarbeider. NVE mener det imidlertid er viktig at bestemmelsen er utformet på en slik måte at den ikke utelukker at systemansvarlig, når forholdene tilsier det, også kan være en tilbyder av tjenester.

NVE finner det ikke hensiktsmessig å definere begrepet "svært anstrengt kraftsituasjon". Dette er en situasjon kjennetegnet ved at myndighetene kan ha en rimelig tvil om at en markedsmessig kraftomsetning og eksisterende virkemidler hjemlet i dagens systemansvar ikke vil være tilstrekkelig til å unngå rasjonering. Det vises for øvrig til avgrensningen som er gjort i kapittel 2 i NVE-dokument nr. 6/2004 "Forskriftene om systemansvar og rasjonering – Høringsdokument" og i St.meld. nr. 18 (2003-2004), kapittel 6.

Foreslått bestemmelse tas inn i forskriften uten endringer.

Annet ledd:

Ulike situasjoner krever ulike tiltak og virkemidler. Bestemmelsen om at "virkemidler for å håndtere perioder med svært anstrengt kraftsituasjon ikke kan tas i bruk uten etter vedtak fra NVE" åpner for ulike former for godkjenning avhengig av virkemidlenes utforming. Bestemmelsen åpner for at virkemidler kan godkjennes av NVE, og der NVE gir klare vilkår for senere bruk. Andre virkemidler vil kunne kreve godkjenning hver gang det anses å være en periode med svært anstrengt kraftsituasjon.

Foreslått bestemmelse tas inn i forskriften uten endringer.

Til § 24 Systemansvarliges informasjonsplikt

Annet ledd:

Språklig forbedring i forhold til foreslått endring er tatt inn i forskriften. Ingen realitetsendring i forhold til høringsutkastet.

Til § 28 Forholdet til forvaltningsloven og offentlighetsloven

Tas inn i forskriften som foreslått.

2 Forskrift om endring av forskrift om systemansvar

Forskrift om endring av forskrift 7. mai 2002 om systemansvaret i kraftforsyningen

Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 30. november 2004 med hjemmel i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. § 7-1, gitt med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. § 7-6.

I.

I forskrift 7. mai 2002 om systemansvaret i kraftforsyningen gjøres følgende endringer:

§ 4 første ledd bokstav a skal lyde:

a) *sørge for frekvensreguleringen og sikre momentan balanse i kraftsystemet til enhver tid,*

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Systemansvarlig har ansvar for at overføringsgrenser fastsatt i medhold av *annet* ledd blir overholdt.

§ 10 oppheves.

§ 21 annet ledd skal lyde:

Konsesjonær kan ikke idriftsette, *aktivere eller deaktivere* systemvern uten etter vedtak av systemansvarlig.

§ 22 skal lyde:

§ 22. Feilanalyse og statistikk

Konsesjonær skal analysere og rapportere til systemansvarlig alle driftsforstyrrelser i eget regional- og sentralnett, og i produksjonsenheter tilknyttet dette. Analysen skal omfatte nødvendige undersøkelser for å avklare hendelsesforløp, årsaker og konsekvenser og om aktuelle vern og kontrollfunksjoner har fungert tilfredsstillende.

Konsesjonærenes rapporteringsformat skal godkjennes av den systemansvarlige.

Systemansvarlig skal koordinere analysen der hvor flere konsesjonærer er involvert.

Systemansvarlig skal etteranalysere og kontrollere alle hendelser rapportert etter første ledd.

Systemansvarlig skal påse at alle driftsforstyrrelser i regional- og sentralnettet og i produksjonsenheter tilknyttet dette blir enhetlig registrert.

Systemansvarlig skal distribuere analyseresultater og utarbeide og distribuere statistikk over driftsforstyrrelser rapportert etter første ledd.

Konsesjonær skal gjennomføre feilanalyse ved driftsforstyrrelser i eget distribusjonsnett. Feilanalysen kan begrenses til å omfatte driftsforstyrrelser i anlegg med nominell spenning over 1000 V og som medfører avbrudd lengre enn 3 minutter.

Resultatet av feilanalysene skal registreres i registreringssystem som følger gjeldende kravspesifikasjon for FASIT og SDI. Registreringene og underlaget for feilanalysen skal lagres i 10 år.

Ny § 22a skal lyde:

§ 22a. *Svært anstrengte kraftsituasjoner*

Systemansvarlig har ansvaret for kontinuerlig å utrede og utvikle nødvendige virkemidler for å håndtere perioder med en svært anstrengt kraftsituasjon. Systemansvarlig skal orientere Norges vassdrags- og energidirektorat om virkemidler utredet etter dette ledd.

Virkemidler for å håndtere perioder med svært anstrengt kraftsituasjon kan ikke tas i bruk uten etter vedtak fra Norges vassdrags- og energidirektorat.

§ 24 annet ledd skal lyde:

Systemansvarlig skal informere konsesjonærene og systemansvarlige i andre land om forhold som er nødvendig for sikker drift, effektiv utnyttelse og utvikling av deres anlegg, samt om forhold som er av betydning for leveringskvaliteten i området.

§ 28 tredje ledd skal lyde:

Avgjørelser fattet i medhold av §§ 5, 6, 7 annet ledd, 8, 9 første ledd første punktum, 11, 12 annet til femte ledd, 13 annet og tredje ledd, 15, 16, 17 annet og tredje ledd, 21 annet ledd, samt øvrige avgjørelser som fattes av den systemansvarlige under utøvelsen av systemansvaret, er unntatt forvaltningsloven kap. IV-VI og VIII.

II.

Endringene trer i kraft 1. januar 2005.